

Stockholm 2020-10-16

Remissvar En annan möjlighet till särskilt stöd – reglering av kommunala resursskolor (SOU 2020:42).

Sveriges Skolledarförbund kommenterar de förslag och bedömningar i betänkandet som berör skolledares ansvarsområden och förutsättningar för uppdraget.

4.1 Dagens regler om placering av elever i särskild undervisningsgrupp bör behållas oförändrade.

Sveriges Skolledarförbund delar utredarens bedömning att dagens lagstiftning ger de möjligheter som kan behövas avseende gruppindelning av elever. Någon ytterligare reglering är inte nödvändig.

4.2 Förslag om reglering av kommunala resursskolor (grundskolenivå)

Utredaren föreslår att en kommun får, vid vissa grundskoleenheter, begränsa utbildningen till att avse elever i behov av särskilt stöd (resursskola).

Sveriges Skolledarförbund ställer sig bakom utredarens förslag. Regelverket behöver förändras mot en större överensstämmelse mellan friskolor och kommunala huvudmän i detta avseende. Samtidigt menar förbundet att utvecklingen mot särskilda skolor för barn med större resursbehov är beklaglig. Den spåder på den negativa trenden mot ett allt mer segregerat skolsystem där barn med olika förutsättningar i allt större utsträckning går i olika skolor.

En alternativ utvecklingsväg skulle kanske kunna vara att resursskolor endast tillåts om dessa ligger i anslutning till en annan grundskoleenhet så att samverkan och övergångar mellan verksamheterna underlättas. Denna reglering skulle självklart även gälla för fristående skolor.

Förbundet delar utredarens utgångspunkt att en placering i en resursskola aldrig får bli rutinmässig utan alltid utgå från den enskilda elevens behov. Om en elev bedöms få en bättre kunskapsutveckling i en s.k. vanlig skola, är det viktigt att det även fortsättningsvis görs betydande försök till anpassningar för att det ska kunna vara möjligt. Det är därför bra att förslaget innebär att det är kommunen som fattar beslut om placering och att skolorna inte är sökbara i vanlig mening. Målet måste även fortsättningsvis vara att alla elever, i så stor utsträckning som möjligt, utbildas tillsammans i blandade grupper.

Sveriges Skolledarförbund står även bakom förslaget att beslut gällande placering i resursskolor ska förutsätta vårdnadshavarnas medgivande och att beslutet i sig inte ska vara överklagningsbara.

Utredaren föreslår också att en placering av en elev i en resursskola innebär att eleven rent formellt får sin placering där och att den tidigare placeringen upphör. Det blir rektorn på resursskolan som får ansvaret för eleven. Sveriges Skolledarförbund ser det som den enda rimliga lösningen i det fall separata resursskoleenheter är tillåtna och bifaller förslaget.

4.4 Förslag och bedömning om tillämpning och statistik

Utredaren beskriver på ett bra sätt hur systemet med generell skolpeng baserat på en genomsnittselev i en större blandad grupp, kombinerat med ett tilläggsbelopp för enstaka elever med större behov, fungerar sämre när en skola blir specialiserad mot en viss elevgrupp. En alternativ lösning skulle därför kunna vara att, i likhet med det förbundet anfört ovan, att inte tillåta resursskolor som fysiskt avskilda enheter vare sig med enskild eller kommunal huvudman.

Beräkning av tilläggsbelopp sker, enligt utredaren, på olika grunder i olika kommuner och är den fråga som prövas mest frekvent i rättsliga instanser. Förutsatt att systemet ska bibehållas i sin nuvarande form så bifaller Sveriges Skolledarförbund utredarens förslag gällande utökade uppdrag till Skolverket gällande tillämpningsstöd och statistikinsamling.

5.3 Förlängning av undantaget från krav på behörighet inom särskolan.

Utredaren föreslår att den tid som övergångsbestämmelserna om undantag från krav på legitimation och behörighet för att få bedriva undervisning och besluta om betyg i grundsärskolan, gymnasiesärskolan, särskild utbildning för vuxna och specialskolan, förlängs till utgången av juni 2028.

Sveriges Skolledarförbund har vid ett flertal tillfällen uppmärksammat regeringen på svårigheterna att uppfylla behörighetskraven när det gäller personalen som är verksam i särskolan. Förbundet ser att en fortsatt förlängning av undantaget tyvärr är nödvändig och ställer sig därför bakom förslaget.

Särskolans elever har precis lika stor rätt till välutbildade och skickliga lärare som andra elevgrupper. Det behövs analysera djupare varför diskrepansen mellan behörighetskraven å ena sidan och utbildningsbakgrunden bland befintlig personal i särskolan å den andra, kvarstår över tid.

Sveriges Skolledarförbund vill uppmärksamma den stressituation som verksamhetsansvariga utsätts för om det saknas möjlighet att följa centralt beslutade regleringar. Dessa samvetskonflikter påverkar arbetstillfredsställelsen negativt och riskerar att skapa ohälsa och kan på sikt även påverka skolledaryrkets attraktivitet.

Med vänlig hälsning

Sveriges Skolledarförbund

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Mats Nilsson', is positioned above a vertical blue line.

Matz Nilsson
Förbundsordförande